

довічне позбавлення волі, цілком відповідає демократичним цінностям, проголошеним у міжнародних стандартах про права людини.

Список використаних джерел:

1. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу // Політика і час. – 2000. - № 3-4. – С.30.
2. Рада Європи // Юридична енциклопедія: в 6 т./редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін.. – К.: Укр. Енцикл., 1998. – Т.5. – 2012 с.
3. Панащук С. ООН бореться со смертною казньою. А США «сражаються» с ООН // Сегодня. – 2007. – 12 ноября. – С. 6.

До питання про кримінальну відповідальність юридичних осіб в Україні

Косенко С.С., професор кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Загальна частина Кримінального кодексу України, розділ XIV–1 «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб» передбачає кримінальну відповідальність, яка поширюється на установи, підприємства чи організації. Під його дію підпадають державні органи, органи влади автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного чи місцевого бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також міжнародних організацій.

Але відповідно до абзацу другого частини другої статті 964 КК України, якщо держава або суб'єкт державної власності володіє часткою більше 25 відсотків у юридичній особі або юридична особа знаходиться під ефективним контролем держави чи суб'єкта державної власності, то дана юридична особа несе цивільну відповідальність у повному обсязі за неправомірно отриману вигоду та шкоду, заподіяну злочином, що вчинений державою, суб'єктом державної власності або державного управління. Відповідно до цього положення не зрозуміло, чи визнається держава юридичною особою.

Наведене положення суперечить фундаментальному конституційному і кримінально-правовому принципу особистої кримінальної відповідальності, суб'єктом якої може бути лише фізична особа: відповідно до ч.1 ст.18 КК України, суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка вчинила злочин у віці, з якого відповідно до Кримінального кодексу України може наставати кримінальна відповідальність. Юридична особа, а тим більше держава та суб'єкти державної власності або державного управління, не можуть бути суб'єктами злочину.

Держава, як така, взагалі не може вчинити бідь-який злочин, а от посадові чи службові особи, можуть, але ж у такому разі мова йде не про юридичну, а про фізичну особу. Одне єдине, що можна вчинити від імені держави, це постановлення завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст. 375 КК України) і то не самою державою, а судом від імені України (ч. 1 ст. 371 КПК України).

Крім того, заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб не є видом покарання, оскільки, відповідно до ст. 50 КК України,

покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаною винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого. І знову, законодавець не зазначив хто може державу визнати винною у вчиненні злочину і застосувати до неї заходи кримінально-правового характеру.

Аналіз положень Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно провадження щодо юридичних осіб дає підстави стверджувати, що вони потребують суттєвих уточнень і конкретизації, дають неоднакове і неоднозначне їх тлумачення.

Кваліфікація контрабанди культурних цінностей, вчиненої організованою групою

Міщенко М.О., викладач кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС, кандидат юридичних наук

Згідно з ч. 3 ст. 28 та ч. 1 ст. 201 КК України, контрабандою культурних цінностей, вчиненою організованою групою, є переміщення цих предметів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь троє і більше осіб, які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи.

Вчинення контрабанди культурних цінностей групою осіб за попередньою змовою є обставиною, що обтяжує вчинення цього злочину і кваліфікується за ч. 2 ст. 201 КК України. Але вчинення цього суспільно небезпечною діянням організованою групою, згідно диспозиції ст. 201 КК України, не належить до переліку обставин, які його обтяжують. Тому необхідно визначити, як здійснити правову оцінку дій учасників організованої групи, що вчинили контрабанду культурних цінностей. У науці кримінального права зазначене питання безпосередньо не вирішувалося.

Досліджуючи кваліфікуючі ознаки контрабанди, фахівці у різні періоди наголошували на тому, що їх нинішній перелік є недостатнім і це не дає можливостей для повної юридичної оцінки діяння винної особи (осіб) та призначення належного покарання.

Зокрема, В.В. Сіленко, спираючись на вітчизняний та закордонний досвід, запропонував значно розширити перелік кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих обставин контрабанди за рахунок передбачення у ст. 201 КК України таких їхніх видів: вчинення контрабанди із застосуванням насильства, що не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства; організованою групою; із застосуванням насильства, що є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства; шляхом прориву митного кордону [1, с. 14].

На переконання О.В. Процюка, контрабанду (крім її вчинення повторно або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням свого службового становища) повинно обтяжувати її вчинення організованою групою або із застосуванням чи погрозою